

XXXIV. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha, 24. března 2009

Bod programu: 4

**ZPRÁVA O ČINNOSTI VĚDECKÉ RADY AV ČR
VE FUNKČNÍM OBDOBÍ 2005–2009
A KONCEPČNÍ NÁVRHY PRO DALŠÍ OBDOBÍ**

Obsah

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2005–2009 a koncepční návrhy pro další období

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2005–2009	3
Přílohy	
1. Složení VR AV ČR ve funkčním období 2005–2009 a jeho změny	9
2. Složení Grémia pro vědecký titul	10
3. Složení Komise pro etiku vědecké práce	10
4. Materiály předložené Akademické radě AV ČR a Akademickému sněmu v období 2005–2009	10
5. Seznam dalších materiálů Vědecké rady AV ČR	13
6. Přehled o udělených vědeckých titulech „doktor věd“	14
Návrhy Vědecké rady AV ČR pro další období	15

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2005–2009

1. Personální a organizační záležitosti

Vědecká rada AV ČR pro funkční období 2005–2009 byla na základě volby jmenována na XXVI. zasedání Akademického sněmu dne 24.03.2005. V době jmenování měla 20 interních a 10 externích členů. Na prvním zasedání zvolila svého předsedu prof. PhDr. Františka Šmahela, DrSc., pro jednotlivé vědní oblasti tři místopředsedy, RNDr. Antonína Šimůnka, CSc., Ing. Blanku Wichterlovou, DrSc., a PhDr. Petra Kratochvíla, CSc., a pro agendu vědeckého titulu „doktor věd“ prof. RNDr. Antonína Holého, DrSc. V průběhu funkčního období resignovali na své členství dva členové, jeden člen zemřel. Složení Vědecké rady AV ČR včetně jeho změn uvádí příloha 1.

Jednací řád přijatý na 2. zasedání dne 14.04.2005 byl v souvislosti s potřebou jmenovat 1. místopředsedu grémia pro vědecký titul upraven na 12. zasedání dne 25.01.2007.

Vědecká rada zasedala ve smyslu Stanov AV ČR nejméně čtyřikrát do roka, plenárních zasedání se během funkčního období uskutečnilo celkem dvacet tři, z toho šest v roce 2005, po pěti v roce 2006 a 2007, šest v roce 2008 a poslední závěrečné v roce 2009. Účast členů se pohybovala od třiceti pěti do sta procent (účast nad 80% měli ing. K. Aim, prof. J. Čtyroký, dr. P. Kratochvíl, doc. M. Mráz, prof. Z. Měřínský, doc. L. Petrářová, dr. V. Rudajev, prof. F. Šmahel, dr. A. Šimůnek, prof. B. Velický, dr. B. Wichterlová).

Vědecká rada AV ČR zřídila v souladu se Stanovami AV ČR a svým jednacím řádem dva orgány, a to Grémium pro vědecký titul a Komisi pro etiku vědecké práce. Složení Grémia pro vědecký titul pro funkční období 2005–2009 schválila na svém 2. zasedání dne 14.09.2005. V průběhu funkčního období zvolila dva nové členy Grémia. V lednu 2007 jmenovala jeho 1. místopředsedu (příloha 2). Složení Komise pro etiku vědecké práce na funkční období 2006–2010 potvrdila na svém 10. zasedání dne 21.09.2006 (příloha 3). Dále si podle potřeby k jednotlivým záležitostem vytvářela pracovní skupiny ad hoc (viz níže).

Vědecká rada AV ČR byla personálně propojena prostřednictvím svých členů s těmito orgány AV ČR:

- Komise pro etiku vědecké práce – prof. RNDr. H. Illnerová, DrSc.
- Komise pro hodnocení výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů – prof. MUDr. Jiří Forejt, DrSc., prof. Ing. Pavel Hobza, DrSc., prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc., prof. RNDr. Mojmír Šob, DrSc., prof. RNDr. Bedřich Velický, CSc.
- Rada pro spolupráci s vysokými školami – prof. Ing. Jiří Čtyroký, DrSc., prof. RNDr. Antonín Holý, DrSc., PhDr. Petr Kratochvíl, CSc.
- Rada pro podporu evropské integrace – Ing. Karel Aim, CSc., Ing. Blanka Wichterlová, DrSc.
- Rada pro spolupráci AV ČR s podnikatelskou a aplikační sférou – Ing. Karel Aim, CSc.
- Koordinační komise pro zařazování pracovníků AV ČR do nejvyššího kvalifikačního stupně – prof. PhDr. František Šmahel, DrSc. – předseda, prof.

Ing. Jiří Čtyroký, DrSc., prof. MUDr. Jiří Forejt, DrSc., PhDr. Petr Kratochvíl, CSc., doc. PhDr. Milan Mráz, CSc., RNDr. Vladimír Rudajev, DrSc., RNDr. Antonín Šimůnek, CSc.

- Komise pro životní prostředí – Ing. Karel Aim, CSc.
- GA AV ČR – RNDr. Vladimír Rudajev, DrSc., RNDr. Jiří Velemínský, DrSc., doc. PhDr. Lydia Petráňová, CSc.

Prof. PhDr. František Šmahel, DrSc., pracoval v redakční radě Akademického bulletinu, Ing. K. Aim, CSc., v redakčních radách časopisů Echo a Ergo.

Také v návrhové komisi jednotlivých zasedání Akademického sněmu byla Vědecká rada AV ČR vždy zastoupena. Dále Vědecká rada AV ČR delegovala své členy do komisí pro výběr funkcionářů Grantové agentury AV ČR. Předseda a místopředsedové Vědecké rady AV ČR byli členy výběrových komisí pro ceny AV ČR, pro prémii O. Wichterleho a také pro prestižní podpory „Fellowship J. E. Purkyně“ a Praemium Academiae. Členové Vědecké rady AV ČR zasedali v radách několika programů výzkumu a vývoje AV ČR a dalších poskytovatelů. Vědecká rada AV ČR byla od roku 2006 prostřednictvím prof. H. Illnerové (předsedkyně poroty) a dvou svých místopředsedů zapojena také do práce poroty pro „Stipendium L'ORÉAL ČR pro ženy ve vědě“.

Z každého z prvních jedenácti plenárních zasedání byla zpracována zpráva, která byla pro informaci rozeslána předsedům vědeckých rad pracovišť a zveřejněna také ve Věstníku AV ČR. Počínaje 12. zasedáním jsou usnesení Vědecké rady AV ČR zveřejňována na internetových stránkách. Na nich jsou dále umístěny složení Vědecké rady AV ČR (http://www.avcr.cz/vedecka_rada.php?m=3) a také informace a všechny důležité materiály související s udělováním vědeckého titulu „doktor věd“ (<http://www.avcr.cz/ostatni.php?m=5&ID=5-03-00-00>).

2. Věcná agenda

Záležitosti koncepčního charakteru

Téma **hodnocení výsledků výzkumu a vývoje** se prolínalo celým funkčním obdobím. Vědecká rada AV ČR zaujala zásadní stanovisko k metodice hodnocení výsledků výzkumu a vývoje v r. 2005, které se výrazně odrazilo ve vládním materiálu k harmonizaci Národní politiky výzkumu a vývoje. Vědecká rada AV ČR v něm zastává svůj stálý názor, že jde především o kvalitu vědeckých výsledků, nikoli o kvantitu. Navržená Metodika hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků má být využita pouze k účelu, jemuž skutečně může sloužit – tj. k odhalení podprůměrných institucí a projektů, nikoliv však k vytváření jakýchkoliv žebříčků úspěšnosti. Vědecká rada AV ČR zvažovala kritéria hodnocení, zpracovala připomínky k návrhu „Metodiky hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků v roce 2006“ a stanovisko k hodnocení výsledků výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů v polovině jejich řešení. Pro toto hodnocení zdůrazňovala zejména vyhodnocení trendů vývoje jednotlivých pracovišť. Vědecká rada AV ČR se vyjadřovala k výsledkům kontroly řešení výzkumných záměrů a hodnocení činnosti pracovišť AV ČR provedené v průběhu let 2007–2008. Jednala o složení komisí pro hodnocení výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů.

K významnému počínu Vědecké rady AV ČR patřila příprava tří koncepčních materiálů týkajících se **financování výzkumu a hledání nástrojů ke zvyšování jeho kvality**. Správnost volby věnovat se těmto tématům potvrdila také společná

diskuse Akademické a Vědecké rady AV ČR ke koncepčním otázkám konaná koncem roku 2005. Materiály připravené Vědeckou radou AV ČR k tomuto tématu, jakož i některé příspěvky oslovených vědeckých osobností byly předloženy vědecké veřejnosti k diskusi (Diskusní tribuna VR ČR - diskuse on line na interní webové stránce AV ČR, Akademický bulletin č. 7–8/2006 a č. 9/2006). Tyto materiály se také staly podklady v pořadí již druhé společné diskuse Akademické a Vědecké rady AV ČR konané v říjnu 2006. Výsledky svých úvah o financování využila Vědecká rada AV ČR při formulování svého stanoviska k návrhu koncepce novely zákona č. 130 o podpoře výzkumu a vývoje a v připomínkách k návrhu nového Statutu GA AV ČR a ke svým návrhům k činnosti Grantové agentury AV ČR. V rámci svých koncepčních úvah se Vědecká rada AV ČR zabývala vazbou institucionální podpory pracovišť AV ČR na výsledky vnitřního hodnocení a mírou její diferenciaci, jednala o odměnách ředitelů jako účinném nástroji zvyšování kvality vědeckých výsledků pracovišť.

Z diskusí o podpoře vědecké excelence na AV ČR vznikl ve Vědecké radě AV ČR návrh na zřízení **Akademické prémie - Praemium Academiae**. Bez vědeckých osobností a pěstování vědecké excelence by úroveň výzkumu v Akademii věd ČR nutně stagnovala a postupně stále více zaostávala za světovým vývojem. Akademická prémie byla zřízena rozhodnutím Akademické rady AV ČR (23. zasedání dne 31.10.2006) a začala se udělovat od r. 2007. Smyslem Akademické prémie je významně podpořit dlouhodobým projektem vynikající vědecké osobnosti, které jsou zakladateli vědeckých škol, udávají dlouhodobý směr ve svém oboru a patří ke špičce svého oboru v měřítku mezinárodním.

Na základě analýzy působení **Grantové agentury AV ČR** v oblasti účelového financování provedené pracovní skupinou navrhla Vědecká rada AV ČR řadu doporučení pro Grantovou agenturu AV ČR a její zaměření. Snahou bylo zvýšit efektivnost systému a zjednodušit jej. Vědecká rada AV ČR si vymínila projednávat podmínky a zadávací dokumentaci veřejné soutěže vyhlašované touto agenturou. Na rozdíl od minulých let požadovala nově jako kritérium pro udělení grantu, aby projekt měl charakter základního výzkumu. Doporučovala zejména úpravu kritérií hodnocení návrhů a řešení projektů, a to zvýšení váhy hodnocení návrhu vzhledem k dosavadním výsledkům navrhovatele, doby řešení projektu a věku členů řešitelského týmu juniorského grantu. Vědecká rada AV ČR se pravidelně seznamovala s výsledky jednotlivých kol grantové soutěže. Zdůrazňovala při tom zásadní odpovědnost členů oborových rad při hodnocení grantových přihlášek. V souvislosti s Reformou výzkumu a vývoje a s ní spojenou změnou ve financování výzkumu a vývoje v ČR se věnovala také úvahám o budoucnosti Grantové agentury AV ČR.

V souvislosti s přechodem pracovišť AV ČR **na formu veřejných výzkumných institucí** Vědecká rada AV ČR:

- spolupracovala na přípravě nových Stanov AV ČR
- spolupracovala při přípravě vzorových předpisů pro pracoviště jako veřejné výzkumné instituce, zejména návrhu vzorového mzdového předpisu
- vyjadřovala se ke struktuře malých humanitních pracovišť AV ČR
- vyjadřovala se ke sloučení
 - Archivu a Masarykova ústavu
 - Entomologického ústavu, Hydrobiologického ústavu, Parazitologického ústavu, Ústavu molekulární biologie rostlin, Ústavu půdní biologie a STHS biologických pracovišť

- nakladatelství ACADEMIA se Střediskem společných činností a
- Ústavu termomechaniky a Ústavu pro elektrotechniku
- přijala stanovisko k formování rad pracovišť

Dále se Vědecká rada zabývala **vědeckým zaměřením** jednotlivých **pracovišť** AV ČR a v té souvislosti projednala:

- program přeměny a rozvoje Ústavu ekologie krajiny (nyní Ústav systémové biologie a ekologie)
- zaměření nakladatelství Academia
- projekt Biotechnologického centra
- projekt Mendelova výzkumného centra
- projekt Institutu aplikovaných věd
- zařazení Knihovny a Střediska společných činností do soustavy pracovišť AV ČR
- návrh na zřízení Biotechnologického ústavu
- projekt Bioregion - centrum biotechnologií a aplikované ekologie
- činnost Centra medievistických studií
- projekt CAIS - Centrum archeologických interdisciplinárních studií Mikulčice
- projekt CzechGlob - centrum pro studium dopadů Globální změny klimatu
- projekt Středoevropské centrum archeologických studií
- vydávání Staročeského slovníku

Velký objem práce představovalo jednání o projektech připravovaných jednotlivými pracovišti AV ČR do **operačních programů strukturálních fondů EU**. Vědecká rada AV ČR při vědomí jejich významnosti pro budoucí strukturu AV ČR přijala k jejich přípravě doporučení a po dalším jednání ve společných komisích tvořených členy Akademické rady a Vědecké rady AV ČR schválila svoje vyjádření k navrhovaným projektům.

Vědecká rada jednala o vztahu vysokých škol a AV ČR při uskutečňování doktorských studijních programů a podpořila model doktorského studia aplikovaného v biomedicíně. Rovněž kladně hodnotila pořádání Kurzů základů vědecké práce. V rámci obecnějších úvah ke **vzdělávání v AV ČR** opětovně zdůraznila zřízení samostatného doktorského studia, pro které však nejsou v současnosti vytvořeny právní podmínky, a vracela se k myšlence zřízení vysoké školy AV ČR.

Vědecká rada se dále zabývala také **zapojením AV ČR do tvorby evropské vědní politiky**. Kromě jiného zpracovala stanovisko k Evropskému technologickému institutu. Na základě stanoviska Vědecké rady AV ČR přistoupila AV ČR k Berlínské deklaraci (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities). Vědecká rada AV ČR se rovněž vyjádřila k mimořádným podporám pro zahraniční bohemisty a k nově vytvářenému programu podpory projektů mezinárodní spolupráce AV. Členové Vědecké rady AV ČR pracovali v expertních skupinách připravujících Bílou knihu výzkumu vývoje a inovací ČR a Zelenou knihu výzkumu vývoje a inovací ČR.

V roce 2005 připravila Vědecká rada AV ČR ve spolupráci s Celoakademickou koordinační komisí pro zařazování do nejvyššího kvalifikačního stupně a Ekonomickou radou **Kariérní řád vysokoškolsky vzdělaných pracovníků AV ČR**. Během roku 2008 se zabývala náměty na jeho úpravu a předložila návrh upraveného znění XXXIII. zasedání Akademického sněmu.

Vědecká rada jednala také o návrzích nových ocenění v AV ČR a záporně se vyjádřila ke zřízení nové další oborové medaile pro oceňování zásluh v biologických vědách.

Vědecká rada AV ČR se v neposlední řadě zamýšlela nad situací žen ve vědě a vždy pamatovala na problémy mladých vědeckých pracovníků.

Výsledky svých analýz a jednání využila Vědecká rada AV ČR ve svých stanoviscích a návrzích. Jejich přehled uvádí příloha 4 a 5.

Ostatní záležitosti

Udělování vědeckého titulu "doktor věd".

V souvislosti s novými Stanovami AV ČR a na základě čtyřletých zkušeností připravila Vědecká rada AV ČR ve spolupráci s Grémiem pro vědecký titul novelu směrnice Pravidla pro udělování vědeckého titulu "doktor věd". V souvislosti s tím upravila statut a jednací řád Grémia pro vědecký titul. Ve své působnosti si ponechala rozhodování o udělení titulu, zřizování komisí pro obhajoby a jmenování předsedů a místopředsedů komisí. Ostatní pravomoci postoupila Grémiu pro vědecký titul, o jehož činnosti byla vždy na svých zasedáních informována. Během uplynulého období jmenovala sedm nových předsedů a čtyři místopředsedy komisí pro obhajoby disertací, ustavila jednu stálou komisi (pro obor psychologie) a jednu komisi ad hoc pro jednotlivou obhajobu v technických oborech a rozhodla udělit 48 vědeckých titulů "doktor věd" (příloha 6). Čtyři řízení k udělení vědeckého titulu Vědecká rada zastavila, z toho jedno na základě neúspěšné obhajoby, tři na základě nesplnění odborných požadavků ještě před obhajobou. Diplomy vědeckých titulů novým doktorům věd slavnostně předával předseda AV ČR prof. V. Pačes, příp. v jeho zastoupení prof. J. Drahoš (25. 10.2005, 31.10. 2006, 30.05.2007 a 28.05.2008). Grémium pro vědecký titul navázalo kontakty se Slovenskou komisí pro vědecké hodnosti, uskutečnila se dvě setkání zástupců obou těchto těles.

Vědecká rada AV ČR po celé své funkční období usilovala o výraznější právní zakotvení vědeckého titulu „doktor věd“, který představuje v současnosti v ČR jediný stupeň profesionální vědecké kvalifikace s garantovanou vědeckou kvalitou vyšší než Ph.D. V návaznosti na schválenou Reformu výzkumu a vývoje přijala doporučení k vědeckému titulu.

Udělování medailí AV ČR

Vědecká rada AV ČR se vyjadřovala k osmdesáti jednomu návrhu na udělení čestných oborových a pamětních medailí AV ČR, z toho udělení sedmdesáti šesti doporučila. Sama předložila celkem 16 návrhů na udělení čestných medailí (De scientia et humanitate optime meritis – 3, oborová medaile J. E. Purkyně – 3, G. J. Mendela – 3, Za zásluhy o AV ČR – 2, Za popularizaci V. Náprstka – 5). Pokračovala v tradici slavnostně předávat medaili V. Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy v rámci zasedání Vědecké rady AV ČR a spolupracovala při tom s Radou pro popularizaci.

Etika vědecké práce

Komise pro etiku vědecké práce, s jejíž činností se Vědecká rada AV ČR průběžně seznamovala, připravila Etický kodex výzkumných pracovníků AV ČR, který byl jako základní norma AV ČR v oblasti etiky vědy přijat Akademickým sněmem v roce 2006.

V souvislosti s jeho přípravou oslovila pracoviště AV ČR a upozornila je na Doporučení Komise o Evropské chartě výzkumného pracovníka a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků. Zabývala se také implementací těchto dokumentů EK do právních norem AV ČR. Dále Komise projednávala pět podání souvisejících s etikou vědecké práce. V žádném z projednávaných případů neshledala její závažné porušení a našla řešení vstřícné zúčastněným stranám. Prostřednictvím komise se AV ČR zúčastnila přípravy publikace „Stewards of Integrity. Institutional Approaches to Promote and Safeguard Good Scientific Practice in Europe“ vydané European Science Foundation. Komise je zapojena do mezinárodní spolupráce v oblasti etiky vědecké práce, členové se pravidelně účastní mezinárodních akcí. Jako příklad lze uvést aktivní vystoupení předsedkyně komise prof. H. Illnerové na World Conference on Research Integrity konané v září 2007 v Lisabonu v době předsednictví Portugalska EU nebo členství prof. Pavla Kratochvíla v Standing Committee on Science and Ethics of ALLEA.

Složení VR AV ČR ve funkčním období 2005–2009 a jeho změny

Předseda:

Prof. PhDr. František ŠMAHEL, DrSc., Centrum medievistických studií FLÚ

Místopředsedové:

Prof. RNDr. Antonín HOLÝ, DrSc., Dr.h.c., Ústav organické chemie a biochemie

PhDr. Petr KRATOCHVÍL, CSc., Ústav dějin umění

RNDr. Antonín ŠIMŮNEK, CSc., Fyzikální ústav

Ing. Blanka WICHTERLOVÁ, DrSc., Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského

Členové:

Ing. Karel AIM, CSc., Ústav chemických procesů

Prof. Dr. Tilman BERGER, Slavisches Seminar der Universität Tübingen, SRN
(zvolen na XXXI. AS dne 18.12.2007)

Prof. Ing. Jiří ČTYROKÝ, DrSc., Ústav fotoniky a elektroniky

RNDr. Vladimír FIALA, CSc., Ústav fyziky atmosféry

Prof. MUDr. Jiří FOREJT, DrSc., Ústav molekulární genetiky

Prof. Ing. Pavel HOBZA, DrSc., Ústav organické chemie a biochemie

Prof. RNDr. Helena ILLNEROVÁ, DrSc., Fyziologický ústav

Prof. PhDr. Zdeněk JIRÁSEK, CSc., Slezská univerzita, Opava

Doc. RNDr. Marian KARLICKÝ, DrSc., Astronomický ústav

Prof. MUDr. Pavel KLENER, DrSc., 1. lékařská fakulta UK, Praha

Prof. PhDr. Pavel KOUBA, Ústav filozofie a religionistiky FF UK, Praha

Prof. RNDr. Ludvík KUNZ, CSc., Ústav fyziky materiálů AV ČR, Brno

Dr. Françoise MAYER, Université Montpellier (rezignovala v září 2007)

prof. PhDr. Zdeněk MĚŘÍNSKÝ, CSc., Filozofická fakulta Masarykovy univerzity,
Brno

Doc. PhDr. Milan MRÁZ, CSc., Filosofický ústav

Prof. PhDr. Jarmila PANEVOVÁ, DrSc., Ústav formální a aplikované lingvistiky
MFF UK (zvolena na XXXI. AS dne 18.12.2007)

Doc. PhDr. Lydia PETRÁŇOVÁ, CSc., Etnologický ústav

Prof. Ing. Jaromír PŘÍHODA, CSc., Ústav termomechaniky

RNDr. Vladimír RUDAJEV, DrSc., Geologický ústav

RNDr. František RYPÁČEK, CSc., Ústav makromolekulární chemie

Prof. Ing. Ivan STIBOR, CSc., Ústav organické chemie VŠCHT Praha

Prof. Ing. Zdeněk STRAKOŠ, DrSc., Ústav informatiky

Prof. RNDr. Mojmír ŠOB, DrSc., Katedra teoretické a fyzikální chemie PŘF MU,
Brno

Prof. PhDr. Jiří TRÁVNÍČEK, M.A., Ústav pro českou literaturu

Prof. PhDr. Dalibor TUREČEK, Katedra bohemistiky PF Jihočeské univerzity
(rezignoval v červnu 2007)

RNDr. Jiří VELEMÍNSKÝ, DrSc., Ústav experimentální botaniky (zemřel v únoru
2008)

Prof. RNDr. Bedřich VELICKÝ, CSc., Katedra fyziky elektronových struktur
MFF UK, Praha

Složení Grémia pro vědecký titul

předseda:

Prof. RNDr. Antonín HOLÝ, DrSc., dr.h.c., místopředseda VR, Ústav organické chemie a biochemie

místopředseda:

Prof. JUDr. Karel MALÝ, DrSc., Právnická fakulta UK, rezignoval v říjnu 2007

1. místopředseda:

Prof. Ing. Karel ULBRICH, DrSc., Ústav makromolekulární chemie, jmenován v lednu 2007

členové:

Doc. MUDr. Jiří FOREJT, DrSc., člen VR AV ČR, Ústav molekulární genetiky**Prof. RNDr. Jiří HORÁČEK, DrSc.**, Matematicko-fyzikální fakulta UK**Doc. Ing. Jan KREKULE, DrSc.**, Ústav experimentální botaniky**Prof. PhDr. Jiří KUTHAN, DrSc.**, Ústav dějin umění**Prof. RNDr. Ivan NETUKA, DrSc.**, Matematický ústav MFF UK**Prof. PhDr. Jaroslav PÁNEK, DrSc.**, člen AR AV ČR, Historický ústav**Prof. Ing. Václav SKLENÍČKA, DrSc.**, člen AR AV ČR, Ústav fyziky materiálů**Prof. MUDr. Eva SYKOVÁ, DrSc.**, Ústav experimentální medicíny**Prof. Ing. Jiří ŠESTÁK, DrSc.**, Fakulta strojní ČVUT**Prof. JUDr. PhDr. Michal TOMÁŠEK, DrSc.**, Právnická fakulta UK, jmenován v prosinci 2007**PhDr. Natalie VENCLOVÁ, DrSc.**, Archeologický ústav**RNDr. Dana WAGNEROVÁ, DrSc.**, Ústav anorganické chemie**Složení Komise pro etiku vědecké práce**

předsedkyně:

Prof. RNDr. Helena ILLNEROVÁ, DrSc., členka VR AV ČR, Fyziologický ústav

místopředseda:

Prof. Ing. Pavel KRATOCHVÍL, DrSc., Ústav makromolekulární chemie

členové:

JUDr. Jan BÁRTA, CSc., Ústav státu a práva**RNDr. Vladimír DVOŘÁK, DrSc.**, Fyzikální ústav (zemřel v březnu 2007)**RNDr. Vladimír FUČÍK, CSc.**, Ústav molekulární genetiky**Prof. PhDr. Ivan HLAVÁČEK, CSc.**, Filozofická fakulta UK Praha**Prof. MUDr. Ctirad JOHN, DrSc.**, 1. lékařská fakulta UK Praha**Doc. RNDr. Jan KLÍMA, CSc.**, Matematicko-fyzikální fakulta UK Praha**Prof. RNDr. Jaroslav KURZWEIL, DrSc.**, Matematický ústav**Doc. PhDr. Milan MRÁZ, CSc.**, člen VR, Filosofický ústav**RNDr. Dana WAGNEROVÁ, DrSc.**, Ústav anorganické chemie

**Materiály předložené Akademické radě AV ČR a Akademickému sněmu
v období 2005-2009**

Název materiálu	č. zasedání AR, AS
Návrh optimální restrukturalizace malých humanitních pracovišť AV ČR	3. zasedání AR AV ČR dne 17.5.2005
Zpráva o novém složení poradních a pomocných orgánů v kompetenci VR AV ČR	5. zasedání AR AV ČR dne 28.06.2005
Informace o řízení k udělení vědeckého titulu „doktor věd“	11. zasedání AR AV ČR dne 06.12.2005
Návrh etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR	15. zasedání AR AV ČR dne 11.03.2006
Návrh etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR	XXVIII. zasedání AS dne 20.04.2006
Informace o plnění Koncepce rozvoje výzkumu a vývoje v AV ČR (aktualizace pro období 2005–2008) v roce 2005	16. zasedání AR AV ČR dne 04.04.2006
Zpráva o jednání Komise pro posouzení výtvarného ztvárnění medaile AV ČR	16. zasedání AR AV ČR dne 04.04.2006
Zpráva k čestné medaili AV ČR za zásluhy o Akademii věd ČR	16. zasedání PAR AV ČR dne 23.05.2006
Podpora vědecké excelence v AV ČR	18. zasedání AR AV ČR dne 30.05.2006
Návrh na zaměření GA AV ČR	18. zasedání AR AV ČR dne 30.05.2006
Rámcová úvaha o systému financování vědy v ČR	18. zasedání AR AV ČR dne 30.05.2006
Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR (v období IV. 2005–XII. 2006)	21. zasedání PAR AV ČR dne 15.11.2006
Návrh kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR	21. zasedání PAR AV ČR dne 15.11.2006
Návrh na zřízení Akademické prémie - Praemium Academiae	23. zasedání AR AV ČR dne 31.10.2006
Zajištění usnesení vlády ČR o přístupu ČR k Doporučení Evropské komise o Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků v podmínkách AV ČR	23. zasedání AR AV ČR dne 31.10.2006
Návrh směrnice AR AV ČR – Udělování Akademické prémie - Praemium Academiae	23. zasedání PAR AV ČR dne 23.01.2007
Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR	24. zasedání AR AV ČR dne 21.11.2006

(v období IV. 2005–XII. 2006)	
Název materiálu	č. zasedání AR, AS
Návrh kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR	24. zasedání AR AV ČR dne 21.11.2006
Zpráva o složení Komise pro etiku vědecké práce na funkční období 2006–2010	24. zasedání AR AV ČR dne 21.11. 2006
Informace o řízení k udělení vědeckého titulu „doktor věd“	25. zasedání AR AV ČR dne 05.12.2006
Návrh upraveného znění Pravidel pro udělování vědeckého titulu „doktor věd“	25. zasedání AR AV ČR dne 05.12.2006
Návrh kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR	29. zasedání AS dne 14.12.2006
Návrh směrnice AR AV ČR - Udělování Akademické prémie Praemium Academiae	27. zasedání AR AV ČR dne 30.01.2007
Informace o udělení Akademické prémie – Praemium Academiae	33. zasedání AR AV ČR dne 05.06.2007
Doporučení VR AV ČR k přípravě projektů pro operační program Výzkum a vývoj pro Inovace strukturálních fondů EU	33. zasedání AR AV ČR dne 05.06.2007
Informace o udělování vědeckého titulu „doktor věd“ v období 2003–2007	41. zasedání AR AV ČR dne 15.01.2008
Vyjádření VR AV ČR k návrhům projektů pracovišť AV ČR pro OP VaVpl a OP Praha – konkurenceschopnost	43. zasedání AR AV ČR dne 04.03.2008
Doporučení Vědecké rady AV ČR k vědeckému titulu „doktor věd“	43. zasedání AR AV ČR dne 04.03.2008
Vyjádření Vědecké rady AV ČR k činnosti Koordinační komise pro zařazování pracovníků do nejvyššího kvalifikačního stupně	43. zasedání AR AV ČR dne 04.03.2008
Návrh na úpravu Kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR	51. zasedání AR AV ČR dne 21.10.2008
Návrh na dodatečnou úpravu Kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků AV ČR	53. zasedání AR AV ČR dne 02.12.2008
Návrh na úpravu Kariérního řádu vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR	XXXIII. zasedání AS dne 16.12.2008
Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2005–2009 a koncepční návrhy pro další období	55. zasedání AR AV ČR dne 17.02.2009
Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2005–2009 a koncepční návrhy pro další období	XXXIV. zasedání AS dne 24.03.2009

Seznam dalších materiálů Vědecké rady AV ČR

- Stanovisko k návrhu Směrnice Akademické rady AV ČR "Fellowship J. Dobrovského" – 2005
- Stanovisko k formování rad institucí – 2005
- Stanovisko předsednictva Vědecké rady AV ČR ke Koncepti novely zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje – 2006
- Stanovisko ke zřízení Biotechnologického ústavu – 2007
- Stanovisko k "Vyjádření k soupisu Časopisy, ve kterých uvedené články budou mít bodovou hodnotu 0" – 2007
- Stanovisko k reformě organizace a financování výzkumu a vývoje v ČR – 2007
- Vyjádření ke změnám ve složení komisí pro hodnocení výsledků výzkumné činnosti pracovišť AV ČR a jejich výzkumných záměrů – 2007
- Stanovisko předsednictva Vědecké rady AV ČR k návrhu „Metodického pokynu pro Hodnotící komise“ – 2007
- Stanovisko k Berlínské deklaraci o otevřeném přístupu k znalostem získaných vědou (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities) – 2007
- Komentář a připomínky členů VR AV ČR k návrhu Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice – 2008
- Úprava pravidel pro udělování Fellowship J. E. P. – 2008
- Vyjádření předsednictva Vědecké rady AV ČR k návrhu Programu podpory dvoustranné mezinárodní spolupráce – 2008
- Stanovisko předsednictva Vědecké rady AV ČR k vydávání časopisu Národní 3 – 2008

Příloha 6

Přehled o udělených vědeckých titulech „doktor věd“

Komise	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Analytická chemie						1	
Anorganická chemie		1		1			
Archeologie					2		
Astronomie a astrofyzika				1	1		
Biochemie, biofyzika a molekulární biofyzika							
Biomedicína			3	1			1
Botanika a fyziologie rostlin		1	1				
Český jazyk						1	
Dějiny a teorie umění			1				2
Ekologická biologie							1
Elektrotechnika, elektronika, optoelektronika a fotonika							1
Fyzika kondenzovaných systémů			2				
Fyzika plazmatu a optika							
Fyzikální chemie		1		2			1
Genetika a genomika							
Geofyzikální vědy							
Geologické vědy							
Chemické inženýrství							
Imunologie					1		1
Informatika a kybernetika						1	
Jaderná, subjaderná a matematická fyzika					1		
Makromolekulární chemie		1			1		
Matematická analýza a příbuzné obory		4	1		1		2
Matematické struktury		1	2	2	1		
Materiálové vědy a inženýrství			2				
Mechanika tekutin, termomechanika, hydrologie a vodní hospodářství							
Mechanika těles, konstrukcí, mechanismů a prostředí					1		1
Mikrobiologie, virologie a mykologie							
Obecné a české dějiny		1		1			
Organická a bioorganická chemie		1		2			
Orientalistika-kombinace							
Právní vědy					1	1	1
Psychologie							
Zoologie a fyziologie živočichů				1			1
Celkem		11	1+11	11	10	4	12

Návrhy Vědecké rady AV ČR pro další období

Hlavní cíle

Hlavním úkolem Akademie věd ČR (dále jen AV ČR) jako vědecké a kulturní instituce České republiky je řešení dlouhodobých a významných výzkumných projektů především z oblasti základního výzkumu.

Tvůrčí potenciál pracovníků v AV ČR se přitom bude podílet na:

- utváření profilu české a evropské vědy
- uplatňování nových poznatků vědy ve vývoji nových technologií a na zvyšování konkurenceschopnosti České republiky
- prosazování standardů kvality a etiky vědecké práce
- přípravě podkladů pro kvalifikované rozhodování o důležitých otázkách týkajících se České republiky, Evropské unie i globálních problémů
- vzdělávání studentů zejména formou doktorských studijních programů
- zabezpečování kontinuity poznávání v oblastech života společnosti, které tvoří kulturu národa
- zpřístupňování a vysvětlování nových vědeckých poznatků a vědeckých postupů široké veřejnosti a představitelům rozhodovací sféry.

Pro naplnění těchto cílů je nezbytné:

- efektivně organizovat soustavu pracovišť AV ČR
- alokovat institucionální prostředky na základě výsledků periodických hodnocení pracovišť, a to zejména s ohledem na kvalitu dosahovaných výsledků
- pro hodnocení výsledků pracovišť, týmů i jednotlivců využívat mezinárodně osvědčené metody hodnocení
- vytvářet vhodné podmínky na pracovištích AV ČR pro badatelskou činnost významných zahraničních vědců
- využívat všech forem mezinárodní spolupráce a zapojovat se do Evropského výzkumného prostoru a dalších mezinárodních struktur
- uskutečňovat výzkum v propojení s dalšími výzkumnými a vysokoškolskými institucemi v ČR, hrát aktivní roli při vytváření společných týmů nebo získávání externích spolupracovníků na vlastních projektech
- budovat a provozovat velké výzkumné infrastruktury a umožnit jejich využívání vysokými školami a dalšími výzkumnými institucemi
- rozvíjet spolupráci s aplikovaným výzkumem a podnikatelskou sférou
- umožňovat zakládání spin-off firem
- dbát na dodržování vědecké i obecně lidské etiky
- aktivně přistupovat k ochraně práv k duševnímu vlastnictví a k licenční problematice.

Za naléhavé problémy, které je však možné řešit jen v součinnosti s politickou reprezentací České republiky, AV ČR považuje zejména:

- zavedení mezinárodně osvědčených metod hodnocení vědecké výkonnosti pro všechny instituce zabývající se výzkumem a vývojem v ČR

- zvýšení finanční podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků v návaznosti na výsledky hodnocení
- financování provozu výzkumných pracovišť vybudovaných v rámci programů podporovaných ze strukturálních fondů EU
- financování doktorských studijních programů a udílení doktorských titulů Ph.D. na pracovištích AV ČR
- motivování podnikatelské (soukromé) sféry k finanční podpoře výzkumu a vývoje v AV ČR a ke spolupráci při transferu poznatků základního a aplikovaného výzkumu, včetně využití nepřímých nástrojů podpory VaV
- odstranění existujících bariér pro mobilitu vědeckých pracovníků.

Aktuální úkoly, jejichž řešení je převážně v možnostech AV ČR samé, jsou následující:

- vytvořit systémové podmínky pro podporu vědeckých osobností a týmů dosahujících vynikajících badatelských výkonů
- vytvořit systémové podmínky pro vznik týmů a pracovišť zaměřených na zcela nové obory, oblasti a metodiky, jejichž potřebnost vyplyne z nových směrů celosvětového vývoje a socioekonomických priorit
- získávat a vzdělávat talentované mladé vědce a vytvářet pro ně stimulující podmínky
- dále integrovat výzkumné týmy a pracoviště AV ČR do mezinárodních, zejména evropských struktur
- získávat významné zahraniční vědce na pracoviště AV ČR
- zlepšovat podmínky pro doktorské studium na půdě AV ČR, a to jak v rámci jednotlivých pracovišť, tak celookademicky nabízenými podpůrnými aktivitami
- vybavovat pracoviště zařízeními na odpovídající mezinárodní úrovni a zakládat nová specializovaná pracoviště
- hledat přímé vazby k uživatelům výsledků výzkumu.

Vědecká rada AV ČR považuje za potřebné zdůraznit z výše uvedených cílů zejména a) podporu vysoce kvalitního výzkumu a b) otázku hodnocení.

ad a) Podpora kvality vědeckého výzkumu v AV ČR

Vědecká rada AV ČR nepovažuje současný stav účelového financování výzkumu a vývoje v ČR za koncepčně promyšlený. Systém krátkodobých grantů, vyhlašování a financování rozsáhlých center s nejasným hodnocením výstupů neumožňuje dlouhodobé zaměření výzkumu a vede naopak k neúměrné administrativní zátěži a plýtvání finančními prostředky, nikoli však k podpoře a růstu kvality vědecké práce.

Řešení zásadních složitých vědeckých problémů, které jsou nutně dlouhodobé, je bytostně spojeno s kvalitou vědeckých osobností a týmů, které vytvářejí vědecké školy. Podstatný pokrok není možný bez dlouhodobě stabilního prostředí s ustálenými jasně danými pravidly a způsoby financování. Je naprosto zásadní, aby systém organizace a financování výzkumu byl zaměřen především na podporu vědecké excelence, nikoliv na udržování a mírný pokrok průměru národní úrovně. Systém vyhovující průměru vytváří silnou zápornou zpětnou vazbu potlačující nadprůměrné vědce a excelenci zvláště ve všech jejich projevech.

Vědecká rada AV ČR proto doporučuje novému vedení AV ČR, aby

- podpora excelentních pracovníků a týmů z institucionálních prostředků byla zásadní a měla dlouhodobý charakter. Zavedení Akademické prémie je příkladem v tomto směru
- byly přiměřeně podpořeny projekty podané v ERC programu IDEAS 7. RP, které v hodnocení ERC splní všechna kritéria kvality, ale z nedostatku finančních prostředků nebudou z evropských zdrojů financovány
- institucionální financování pracovišť maximálně zohlednilo hodnocení pracovišť a týmů a významně zvýšilo rozdíly v institucionálních dotacích
- zohlednění kvality případně vedlo i k omezení velikosti některých pracovišť nebo i k jejich zrušení a převedení úspěšných týmů na jiná pracoviště.

ad b) Hodnocení pracovišť AV ČR

V nejbližších letech bude bodové hodnocení Metodiky Rady pro výzkum a vývoj (dále RVV) určovat výši financování poskytovatelů a tedy i AV ČR. Vědecká rada AV ČR ve svém stanovisku ze dne 16. června 2005 (viz též Akademický Bulletin 7-8, 2005) k metodice vypracované RVV doporučila, aby Metodika RVV byla využita pouze k odhalení podprůměrných institucí, nikoliv však k hodnocení výsledků výzkumu. Vědecká rada AV ČR je toho názoru, že pro rozdělování institucionálních prostředků na jednotlivá pracoviště AV ČR nelze Metodiku RVV použít.

Vědecká rada AV ČR proto doporučuje, aby

- AV ČR rozdělovala přidělené institucionální prostředky mezi pracoviště podle vlastní interní metodiky
- institucionální financování pracovišť vycházelo z periodického hodnocení oborově blízké skupiny pracovišť do úrovně výzkumných týmů.

Má-li hodnocení výkonů pracovišť stimulovat vědeckou kvalitu, je třeba výsledky hodnotit peer review systémem panelů odborníků a externích expertů.

Vědecká rada AV ČR doporučuje, aby k detailnímu hodnocení byly využity metodiky používané v zahraničí, například metodika RAE (Research Assessment Exercise) a panel hodnotil vždy skupinu pracovišť až do úrovně týmů. Máme-li zajistit mezinárodní srovnání a efektivně využít zahraničních hodnotitelů, musíme také jasně deklarovat systém a cíle hodnocení.

Při hodnocení na úrovni výzkumných týmů ředitelé pracovišť předloží k hodnocení soubor omezeného počtu nejlepších výsledků každého týmu, který byl na pracovišti podporován institucionálními prostředky. Je nutné, aby slabiny pracovišť nezůstaly při hodnocení skryty za nejlepšími výsledky kvalitních týmů, neboť odvaha poukázat na slabá místa pracovišť stále chybí.

Vědecká rada AV ČR doporučuje, aby se nová Akademická a Vědecká rada co nejdříve zabývaly metodikou hodnocení výkonů pracovišť a důsledky výsledků hodnocení pro jejich institucionální financování, neboť je evidentní, že metodika hodnocení a s ní spojené financování spolupůsobí jak na chování vědeckých pracovníků, tak i na koncepční zaměření pracovišť.

Vědecká rada AV ČR považuje proto za naprosto zásadní, aby systému hodnocení a financování vědy v AV ČR byla věnována prvořadá pozornost.